

**Використання матеріалів з підприємливості
при вивченні УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ у загальноосвітніх навчальних закладах**

<i>Клас</i>	<i>Тема розділу, уроку</i>	<i>цінності / ставлення, уміння</i>	<i>навчальні ресурси</i>
5	Відомості з синтаксису й пунктуації.	Складання твору-роздуму за колективно складеним планом у художньому стилі (орієнтовні теми: «Чому необхідно знати історію свого народу», «Чого не можна купити за гроші»).	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача 7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ Тема 3. Інформація як чинник споживчого вибору Уроки з підприємницьким тлом
	Пряма мова. Діалог.	Листування з відомою людиною (письменником, актором, підприємцем) у соцмережі.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 4. Моральноетичні норми поведінки споживача 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 2. Правова основа захисту прав споживачів
	Повторення й узагальнення в кінці року.	Написання речень і текстів з коментуванням і узагальненням упродовж року орфограм і пунктограм.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. «Здоров'я дитини – здорове споживання» Уроки з підприємницьким тлом
6	Вступ. Краса і багатство української мови	Складання й розігрування діалогу етикетного характеру відповідно до запропонованої ситуації спілкування (вітання, знайомство і представлення). Складання й розігрування діалогів (телефонних розмов), що передбачають уникання небажаного й небезпечного спілкування, протистояння маніпулятивним впливам.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 2. Правова основа захисту прав споживачів Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг
	Загальне поняття про основні стилі мовлення: розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний. Сфера	Складання оголошення про подію, яка має відбутися (екскурсію учнів до музею, відвідання театру, організацію поїздки до Канівського музею Тараса Шевченка на території Шевченківського національного заповідника та ін.).	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 5. Захист прав споживача

<p>використання, основні мовні засоби (на основі вивченого в початковій школі).</p>		
<p>Лексикологія</p>	<p>Створення висловлення-роздуму «Професія моїх батьків» («Ким я мрію стати») із використанням професійних слів, неологізмів.</p>	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. , <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> Тема 4. Моральноетичні норми поведінки споживача <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 5. Чинники, що впливають на раціональний вибір споживача.</p>
<p>Іменник.</p>	<p>Складання інформаційного допису у шкільну газету або для шкільного сайту про подію з життя класу з використанням імен і прізвищ однокласників. Складання інструкції «Як опанувати мобільний телефон найновішої моделі» з використанням іменників конкретних (наприклад: <i>корпус, екран, клавіатура, кнопка, брат</i>) та абстрактних (наприклад: <i>допомога, підказка, функція, старання, успіх</i>). Складання та розігрування жартівливого діалогу «З ким варто й не варто дружити» з використанням іменників спільного роду (наприклад: <i>задавака, вереда, білоручка, базіка</i>) та іменниками, що можуть означати осіб чоловічого або середнього роду (<i>ледащо, забудько, базікало</i>). Складання й розігрування діалогу – телефонної розмови, зміст якої – виклик таксі, з використанням незмінюваних іменників (наприклад: <i>таксі, метро, ательє, кашне</i>). Редагування текстів, що містять аббревіатури, з акцентуванням уваги на визначенні роду аббревіатур та узгодженні їх з іншими словами в реченні (ЗНО, НАБУ, ІКТ, ЗСУ тощо)</p>	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача <u>9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ</u> Тема 2.Правова основа захисту прав споживачів Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг</p>
<p>Числівник:</p>	<p>Створення інформаційного допису типу оголошення про певну подію з використанням числівників для розміщення в соцмережі. Складання списку потрібних продуктів для родини на тиждень із додержанням правил узгодження</p>	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 2. Раціональний споживчий вибір <u>8 кл. СПОЖИВАННЯ І ЗДОРОВ'Я</u> Тема 6. Безпека навколишнього середовища. «Зелене</p>

		числівників з іменниками.	споживання» «Здоров'я дитини – здорове споживання»
	Повторення в кінці року	Використання різних видів роботи і комунікативних завдань (на розсуд учителя), які впродовж року виявилися найбільш ефективними та зацікавили учнів.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. , Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 2.Правова основа захисту прав споживачів Уроки з підприємницьким глом
7	Дієприкметник	Складання й розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування з елементами зауважень, пропозицій з використанням у реченнях-репліках дієприкметникових зворотів (наприклад: <i>не розв'язані вчасно; не виконані належним чином; не звірені за словником, не прогаяний (час)</i> та ін.).	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг
	Дієприслівник	Складання висловлення в публіцистичному стилі «Як досягти успіху» із уживанням фразеологізмів <i>не розгинаючи спину; не минаючи нагоди; не роблячи розголосу; не моргнувши оком.</i>	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг
	Прислівник	Складання тексту реклами шкільного конкурсу на найкращий твір «Улюблена справа кожному цікава» з використанням прислівників-синонімів та прислівників-антонімів. Складання тексту рекламного буклету омріяного вами молодіжного вбрання з використанням прислівникових сполук <i>до лиця, до смаку, не до речі, не до вподоби, на вибір, в міру.</i>	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача 7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ Тема 5. Чинники, що впливають на раціональний вибір споживача. «Здоров'я дитини – здорове споживання»
	Прийменник	Складання висловлення-роздуму «Від споживацького безглуздя докільля треба вберегти» з використанням антонімічних прийменників.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. 7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ Тема 2. Раціональний споживчий вибір 8 кл. СПОЖИВАННЯ І ЗДОРОВ'Я

			Тема 6. Безпека навколишнього середовища. «Зелене споживання» <u>9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ</u> Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг
	Вигук	Складання й розігрування діалогів відповідно до запропонованої ситуації спілкування – обмін враженнями після концерту улюбленого співака з використанням вигуків, що передають почуття захоплення, радості, подиву, заклопотаності (<i>ах, ух, ех, гай-гай, мамо рідна, матінко, ти глянь</i> та ін.)	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача
8	Вступ.	Записування й коментування висловлень відомих людей, прислів'їв про мову як засіб спілкування, пізнання і впливу. Коллективне складання плану (складного) розповіді про Вікіпедію як унікальний міжнародний інтернет-проект енциклопедії, що твориться 250 мовами світу. Складання тексту-роздуму в публіцистичному стилі «Вікіпедія: простір необмежених можливостей і прихованих обмежень».	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 3. Інформація як чинник споживчого вибору Тема 5. Чинники, що впливають на раціональний вибір споживача. <u>Уроки з підприємницьким глом</u>
	Повторення та узагальнення вивченого.	Складання розповіді з елементами роздуму «Яким я уявляю своє майбутнє» з використанням фразеологізмів (наприклад: <i>докласти сил, показати себе на ділі; вирости крила</i> і под.).	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 5. Чинники, що впливають на раціональний вибір споживача. <u>Уроки з підприємницьким глом</u>
	Просте речення. Двоскладне речення.	Складання висловлення-роздуму на актуальну тему з використанням простих двоскладних речень. Складання тексту листа запрошення на відкриття шкільного краєзнавчого музею (меморіальної дошки, пам'ятника історичній особі) з уживанням речень із простими та складними підметами.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> Тема 1. Споживач. Потреби споживача Тема 5. Захист прав споживача
	Односкладне речення.	Аудіювання текстів, які містять прямо виражену спонукальну інформацію. Особливості орієнтування в ситуації спілкування в інтернет-просторі, зокрема у соцмережах. Складання й розігрування діалогів (телефонних	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 3. Інформація як чинник споживчого вибору <u>9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ</u> Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг

		<p>розмов), що передбачають уникання небажаного й небезпечного спілкування, протистояння маніпулятивним впливам (із використанням односкладних і неповних речень).</p> <p>Добір для постерів-мотиваторів девізів (цитат), виражених означено-особовими реченнями (наприклад: <i>Не потоком шумних і галасливих фраз, а тихою й невтомною працею любіть Україну (А. Шептицький), Крутись і дій! Не вішай носа у біді і не втрачай надій! (С. Литвин).</i></p> <p>Складання та розігрування діалогу дискусійного характеру в розмовному стилі з використанням прислів'їв – узагальнено-особових речень.</p> <p>Складання інструкції для учнів початкових класів «Як у мережі Інтернет розшукати потрібну інформацію» з використанням неозначено-особових речень.</p>	
	<p>Просте ускладнене речення. Речення з однорідними членами. Однорідні члени речення</p>	<p>Складання інформаційного повідомлення для розміщення на шкільному веб-сайті про корисні для школярів лінгвістичні онлайн-словники (з використанням речень, ускладнених однорідними членами).</p> <p>Складання переліку необхідних для вашої родини закупівель (продуктів харчування, промислових товарів тощо) на поточний місяць із використанням узагальнювальних слів при однорідних членах речення.</p> <p>Створення відгуку про розміщену в мережі Інтернет віртуальну екскурсію до музею або історичної місцевості (з використанням речень, ускладнених однорідними членами речення).</p>	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 3. Інформація як чинник споживчого вибору <u>8 кл. СПОЖИВАННЯ І ЗДОРОВ'Я</u> Тема 6. Безпека навколишнього середовища. «Зелене споживання»</p> <p><u>«Здоров'я дитини – здорове споживання»</u></p>
	<p>Речення з відокремленими членами.</p>	<p>Створення висловлення-роздуму «Кого з сучасників я вважаю успішною людиною» з використанням відокремлених означень (у т.ч. відокремлених прикладок).</p>	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 5. Чинники, що впливають на раціональний вибір споживача.</p> <p><u>Уроки з підприємницьким тлом</u></p>

	Повторення в кінці року відомостей про словосполучення й просте речення.	Редагування речень, у яких допущено граматичні помилки.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Уроки з підприємницьким глом
9	Вступ. Розвиток української мови.	Складання та розігрування діалогів відповідно до певної ситуації (офіційна й неофіційна розмова, діалог-домовленість) на запропоновані учнями актуальні й цікаві для них теми. Складання та обговорення переліку умов успішного спілкування в сучасному молодіжному середовищі, зокрема з використанням мобільного зв'язку.	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг
	Повторення вивченого у 8 класі.	Складання висловлення з використанням однорідних і відокремлених членів речення (орієнтовні теми: «Яка вона, моя Україна», «Цінності сучасного молодого українця», «Як усе встигнути в прискореному ритмі сьогодення», «Про що мріє цифрове покоління українських школярів») Складання тексту виступу в шкільному радіожурналі (орієнтовна тема: «Як впливає на нашу свідомість навколишня інформація: реклама, білборди, написи на футболках?» (з використанням речень, ускладнених відокремленими членами).	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 2. Джерела споживчої інформації 7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ Тема 3. Інформація як чинник споживчого вибору 9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг Уроки з підприємницьким глом Уроки з підприємницьким глом
	Синтаксис. Пунктуація. Пряма й непряма мова.	Складання розповіді-спогаду про спілкування з цікавою людиною з використанням речень із прямою мовою. Обговорення питання «Які вислови відомих українців варто було б розмістити на сучасних білбордах» із використанням прямої мови). Складання й розігрування діалогу-обговорення пропозицій учнівського дизайн-проекту щодо озеленення класу (шкільного залу, коридору) з відповідною аргументацією (очищення й природне зволоження повітря; зонування середовища, декорування приміщення і т. ін.). Складання висловлення «Справжня помилка – не виправляти своїх помилок» («Якщо ти не вчишся на своїх помилках, ти нікудишній учень») із	«Основи споживчих знань» 1-12 кл. Основи споживчих знань 5-6 кл. Тема 2. Джерела споживчої інформації

	використанням дібраних із мережі Інтернет цитат.	
Складне речення, його ознаки.	Створення роздуму «Як стати цікавим людям і собі» з покликаннями на життєві приклади успішних українців – наших сучасників.	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> Тема 4. Моральноетичні норми поведінки споживача</p> <p><u>Уроки з підприємницьким глом</u></p>
Складнопірядне речення	Створення допису до веб-сайту про успішну участь однокласників у Всеукраїнському фестивалі-конкурсі скрайбінг-роликів «Покоління мобільного Інтернету». (Інформацію про конкурс зібрати в мережі Інтернет). Ділове мовлення. Заява.	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> Тема 2. Джерела споживчої інформації <u>7 клас. ОСНОВИ РАЦІОНАЛЬНОГО СПОЖИВАННЯ</u> Тема 3. Інформація як чинник споживчого вибору <u>9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ</u> Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг</p> <p><u>Уроки з підприємницьким глом</u></p>
Безсполучникове складне речення.	Добір та обговорення питань, виражених складнопірядними реченнями для проведення в класі анкетування «Як ти ставишся до дистанційної самоосвіти». Створення проекту статті до Вікіпедії «Безсполучникове складне речення».	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>9 клас. ПРАВА СПОЖИВАЧІВ</u> Тема 3. Основні права споживачів товарів, робіт і послуг</p> <p><u>Уроки з підприємницьким глом</u></p>
Текст як одиниця мовлення й продукт мовленнєвої діяльності.	Створення тексту-розповіді про спілкування з людиною, яку ви вважаєте взірцем інтелігентності з поясненням, які чесноти цієї особи є, на вашу думку, найціннішими для суспільства.	<p>«Основи споживчих знань» 1-12 кл. <u>Основи споживчих знань 5-6 кл.</u> НАВЧАЛЬНО МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ 5–6 КЛАСІВ: Тема 4. Моральноетичні норми поведінки споживача</p>
Узагальнення й систематизація вивченого	Складання діалогів-рефлексій на основі аналізу власних навчальних досягнень.	<p><u>«Основи споживчих знань» 1-12 кл.</u></p> <p><u>Уроки з підприємницьким глом</u></p> <p><u>Уроки з підприємницьким глом</u></p> <p><u>Уроки з підприємницьким глом</u></p>